

***Working paper Veiligheidszorgrekeningen
2006***

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
—	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2006–2007	= 2006 tot en met 2007
2006/2007	= het gemiddelde over de jaren 2006 tot en met 2007
2006/'07	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz. beginnend in 2006 en eindigend in 2007
2004/'05–2006/'07	= boekjaar enz., 2004/'05 tot en met 2006/'07

In geval van afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som der opgetelde getallen.

Verbeterde cijfers in de staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek - Facilitair bedrijf

Inlichtingen

Tel.: 0900 0227 (€ 0,50 per minuut)
Fax: (070) 337 59 94
www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax: (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen, 2007.
Verveelvoudiging is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	0
Samenvatting:	1
Inleiding	2
1.1 Achtergrond	2
1.2 Doelstellingen	3
1.3 Opzet en werkwijze	3
1.4 Opzet van de working paper	4
2. Veiligheidszorg en sociale veiligheid	5
2.1 Veiligheidszorg	5
2.2 Sociale en fysieke veiligheid.....	6
2.3 Objectieve en subjectieve veiligheid.....	6
2.4 Sociale veiligheid binnen de veiligheidszorg.....	7
3. Meten van veiligheidszorg.....	9
3.1 Systeem van veiligheidszorgrekeningen	9
3.2 Aansluiting bij de Nationale Rekeningen	11
3.3 Aansluiting bij de behoeften van beleidsmakers.....	12
3.4 Internationale veiligheidszorg.....	12
4. Technische invulling prototype veiligheidszorg	14
4.1 Actoren	14
4.2 Financieringsbronnen.....	15
4.3 Functies.....	15
5. Operationalisering van het begrip veiligheidszorg	16
5.1 Overheid	16
5.2 Financiële instellingen	17
5.3 Niet-financiële vennootschappen.....	17
5.4 Instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens	18
5.5 Huishoudens.....	18
6. Planning	19
6.1 Prioriteiten	19
6.2 Beschikbaarheid van de gegevens.....	19
6.3 Fasering.....	20
7. Literatuurlijst	21
Bijlage A: Definities van onderscheiden functies veiligheidszorg	24
Bijlage B. Lijst van actoren met prioriteiten.....	29
Bijlage C: De expertgroep Veiligheidszorgrekeningen	32

Samenvatting:

Doel van het project Veiligheidszorgrekeningen is het geven van een samenhangende, consistente en geïntegreerde statistische beschrijving van de geldstromen op het terrein van de veiligheidszorg, die aansluit op het systeem van Nationale Rekeningen en op beleidsvragen, en die internationaal vergelijkbaar is. In deze working paper wordt hiervoor een conceptueel en operationeel kader geschetst.

Het project maakt onderdeel uit van het CBS-speerpunt Veiligheid. Met dit project wil het CBS inspelen op de actualiteit van ontwikkelingen op het terrein van sociale veiligheid, en op de groeiende behoefte aan gegevens ter ondersteuning van beleid op dit terrein.

Veiligheidszorg betreft het aanbod en gebruik van goederen en diensten die enerzijds tot doel hebben criminaliteit en overlast te voorkomen, te bestraffen of de schade ervan te beperken, alsook om onveiligheidsgevoelens weg te nemen. Daarbij beperken de Veiligheidszorgrekeningen zich tot sociale (on)veiligheid, ofwel de aan- of afwezigheid van bedreigingen als gevolg van criminaliteit en overlast tussen (groepen) burgers, bedrijven en/of de overheid.

De Veiligheidszorgrekeningen zullen de volgende vragen beantwoorden: wie betaalt er voor de geleverde zorg, aan wie wordt betaald en welke activiteiten worden daarvoor geleverd?

Ter beantwoording van deze vragen is een systeem van veiligheidszorgrekeningen opgezet. Het systeem bestaat uit drie elementen: actoren, activiteiten en financieringsbronnen. De uitgaven van alle bij veiligheidszorg betrokken actoren zullen in het systeem worden opgenomen, uitgesplitst naar activiteiten. Ook maken de Veiligheidszorgrekeningen een analyse mogelijk van de geldstromen tussen financieringsbronnen en actoren. Hieruit volgt welke financieringsbronnen welke activiteiten subsidiëren. Daarnaast onderscheiden de rekeningen de ontwikkelingen in uitgaven naar prijs- en volumestijgingen.

Eind 2006 verscheen een eerste versie van de tabel van actoren en activiteiten, beperkt tot overheidsactoren met een primaire of secundaire taak op het terrein van sociale veiligheid. In de loop van 2007 worden de actoren uitgebreid naar andere sectoren. De planning voorziet voor 2008 in publicatie van de eerste, voorlopige tabellen op Statline, en in publicatie van de definitieve cijfers in 2009. Vanaf 2010 functioneren de Veiligheidszorgrekeningen als reguliere productie.

Trefwoorden: sociale veiligheid, veiligheidszorg, veiligheidszorgrekeningen, working paper

Inleiding

1.1 Achtergrond

Sociale veiligheid is een belangrijk thema in het leven van burgers en ondernemers en in de politiek. Het kabinet Balkenende II maakte dit in de regeringsnota *Naar een veiliger samenleving* (ministerie van Justitie en ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2002) en in de *Integrale Veiligheidsrapportage* (ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2002) nadrukkelijk tot doelstelling van het overheidsbeleid. Maar ook buiten de overheid leveren steeds meer bedrijven en organisaties een bijdrage aan de veiligheidszorg, vaak in de vorm van publiek-private partnerschappen. Veiligheidszorg is dus een belangrijk maatschappelijk fenomeen en sterk in ontwikkeling.

Voor het formuleren en evalueren van beleid zijn gegevens nodig die in een samenhangende beschrijving aangeven welke uitgaven aan veiligheidszorg worden gedaan en welke activiteiten daarvoor worden ondernomen. Het CBS maakt al lange tijd statistieken met betrekking tot (sociale) veiligheid, maar wil zich nadrukkelijk als kennisinstituut profileren door het aanbrengen van samenhang in gegevens (CBS, 2001a). Het Meerjarenprogramma 2004-2008 (CBS, 2003) voorziet in een impuls voor een bredere integratie tussen persoons-, bedrijfs- en incidentgegevens. Een belangrijke meerwaarde van deze integratie is het inzicht in langetermijnontwikkelingen.

In 2005 is in het kader van het Speerpunt Veiligheid gestart met het project Veiligheidszorgrekeningen (VZR). Het beoogt om de Veiligheidszorgrekeningen in 2010 als reguliere statistiek in gebruik te kunnen nemen. Zij zullen dan de huidige statistiek “Kosten en Financiering Rechtsbescherming en Veiligheid” vervangen.

Het belangrijkste verschil tussen de Veiligheidszorgrekeningen en de statistiek “Kosten en Financiering” is dat de eersten het hele terrein van veiligheid zullen beslaan en niet alleen (een deel van) de overheidsuitgaven. Dat betekent dat ook de uitgaven en activiteiten van bedrijven en burgers worden meegenomen, en dat bij de overheid alle betrokken actoren zijn opgenomen.

Daarnaast worden ook de geldstromen in kaart gebracht van de instellingen en groepen die betalen voor de veiligheidsdiensten en producten, en de actoren die ze leveren. Een derde belangrijke verandering is dat er een onderscheid wordt gemaakt naar de soort activiteiten die wordt verricht. Daarmee verdiept ons inzicht in de omvang, maar juist ook in de aard van de veiligheidszorg in Nederland.

Verschillende versies van deze working paper zijn voorgelegd aan de expertgroep Veiligheidszorgrekeningen, bestaande uit vertegenwoordigers van betrokken departementen en onderzoeksinstituten. Hun opmerkingen en suggesties zijn in deze definitieve versie verwerkt.

1.2 Doelstellingen

Het project heeft de volgende doelstellingen:

- Het geven van een samenhangende, consistente en geïntegreerde statistische beschrijving van de geldstromen in de veiligheidszorg op het terrein van sociale veiligheid.
- Aansluiten van die functionele informatie op de overkoepelende CBS-integratiekaders van de Nationale Rekeningen.
- Aansluiten op beleidsnota's van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties en van Justitie, zowel wat betreft het door hen beschreven terrein als het door hen gehanteerde begrippenkader.
- De VZR moeten een betrouwbare bron vormen voor onderzoekers die (in combinatie met gegevens geleverd door andere instanties) een kosteneffectiviteitsanalyse van het (overheids)beleid op het terrein van de sociale veiligheid willen uitvoeren.
- Het bieden van internationale vergelijkbaarheid door het ontwikkelen van een rekeningenstelsel dat mogelijk in een later stadium toepasbaar is in andere landen.

De VZR zullen inzicht verschaffen in de geldstromen in de veiligheidszorg, waarbij ze zich beperken tot sociale veiligheid. Dit is een andere vraag dan die naar de kosten van criminaliteit (vgl. Moolenaar, 2005). De VZR richten zich vooral op de uitgaven ter voorkoming en bestrijding van sociale onveiligheid en haar gevolgen en niet zozeer op de schade die wordt toegebracht.

1.3 Opzet en werkwijze

De uitkomsten van de VZR moeten een antwoord geven op de volgende vragen:

1. Wie (rechtstreeks en uiteindelijk betalende instantie) betaalt er voor de geleverde zorg?
2. Aan wie (producent van diensten/actor) wordt welk bedrag voor de geleverde zorg betaald?
3. Welke producten en diensten worden daarvoor geleverd?

Ter beantwoording van deze vragen is een systeem van veiligheidszorgrekeningen opgezet. Het systeem bestaat uit drie elementen: actoren, activiteiten en financieringsbronnen. De uitgaven van alle bij veiligheidszorg betrokken actoren worden in het systeem opgenomen, uitgesplitst naar de activiteiten die ervoor worden ondernomen. Ook worden in de VZR de geldstromen tussen financieringsbronnen en actoren geanalyseerd. Hieruit volgt welke financieringsbronnen welke activiteiten subsidiëren.

Dit resulteert in vijf tabellen. De eerste drie, waarin achtereenvolgens de uitgaven van actoren zijn uitgezet tegen de activiteiten, de geldstromen van financieringsbronnen tegen de actoren en de uitgaven van financieringsbronnen tegen activiteiten, beantwoorden bovenstaande vragen. De vierde tabel vat de resultaten van de eerste drie samen en zet deze uit tegen de totale uitgaven aan veiligheidszorg en de totale uitgaven van de actoren. In de laatste tabel worden de ontwikkelingen in de tijd uitgesplitst naar volume- en prijsontwikkelingen.

De uitkomsten stellen beleidsmakers in staat om trends in de uitgaven aan veiligheidszorg waar te nemen, zoals verschuivingen in uitgaven tussen actoren of de invloed van prijs- en loonontwikkelingen. Door de uitkomsten te koppelen aan gegevens over resultaten van de ondernomen activiteiten zijn (macro)kosteneffectstudies mogelijk om te bezien of de verschillende beleidsmaatregelen effect hebben gehad. Het uitvoeren van dergelijke effectiviteitsanalyses ligt niet binnen de opzet van de VZR.

De te verwachten output zal, afhankelijk van de personele inzet en de beschikbare gegevens, gefaseerd verschijnen. In 2006 is een eerste versie van de tabel van actoren en activiteiten gepresenteerd, beperkt tot overheidsactoren met een primaire of secundaire taak op het terrein van veiligheid. In de loop van 2007 worden de actoren uitgebreid met bedrijven en huishoudens en overheidsactoren voor wie veiligheid een neventaak is. Ook wordt een begin gemaakt met het in kaart brengen van de geldstromen vanuit de financieringsbronnen.

De planning voorziet voor 2008 in publicatie van de eerste vier, voorlopige tabellen op Statline voor alle actoren en financieringsbronnen in lopende en vaste prijzen over de jaren 2004-2006. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een eerste versie van de tabel met volume- en prijsontwikkelingen. In 2009 zullen de definitieve cijfers over 2004 tot 2007 worden gepubliceerd voor alle vijf tabellen. Vanaf 2010 moeten de VZR als reguliere productie gaan functioneren.

1.4 Opzet van de working paper

In de volgende hoofdstukken zal de hierboven geschetste aanpak worden uitgewerkt. Hoofdstuk 2 behandelt het begrip veiligheidszorg. Daarbij wordt het onderzoeksveld afgebakend tot sociale veiligheid. Vervolgens gaat hoofdstuk 3 in op het systeem van veiligheidszorgrekeningen en de beoogde output. Ook komt aan de orde hoe het systeem aansluit op de Nationale Rekeningen (NR) en de behoeften van beleidsmakers. Hoofdstuk 4 geeft de technische invulling van het systeem en werkt de classificaties van de drie genoemde elementen uit. In hoofdstuk 5 wordt het systeem van veiligheidszorgrekeningen geoperationaliseerd. Tot slot biedt hoofdstuk 6 een overzicht van de prioriteiten, beschikbaarheid van gegevens en fasering van het project.

2. Veiligheidszorg en sociale veiligheid

2.1 Veiligheidszorg

De VZR gaan uit van de volgende definitie van veiligheidszorg:

Veiligheidszorg betreft het aanbod en gebruik van goederen en diensten die enerzijds tot doel hebben criminaliteit en overlast te voorkomen, te bestraffen of de schade ervan te beperken, alsook om onveiligheidsgevoelens weg te nemen.

Deze goederen en diensten:

- zijn gericht op personen, bedrijven en overheidsinstellingen, die het slachtoffer zijn geworden van criminaliteit of overlast, of het risico lopen daarvan slachtoffer te worden,
- hebben betrekking op preventie, opsporing, vervolging, berechting, tenuitvoerlegging, ondersteuning, rechtskundige dienstverlening en schadeloosstelling,
- worden geleverd door daartoe opgeleide deskundigen en/of opgerichte ondernemingen of instanties (of delen daarvan), en
- hebben betrekking op sociale veiligheid.

Deze omschrijving sluit aan bij de controledimensie van veiligheid, zoals omschreven door Vanderveen (2004). Daarbij gaat het om gedrag “dat in ruime zin tot doel heeft de veiligheid te bevorderen, te beschermen tegen gevaar of de ongewenste gevolgen te verminderen.” Veiligheid is een zodanig breed begrip dat verschillende auteurs het bestempelen als containerbegrip en daarmee als onbruikbaar voor het onderzoek (Boutellier, 2005; Bruinsma & Bernasco, 2004; Pleysier, Vervaeke & Goethals, 2004; Vanderveen, 2004). De VZR beperken zich tot sociale veiligheid.

Sociale (on)veiligheid betreft de aan- of afwezigheid van bedreigingen als gevolg van criminaliteit en overlast tussen (groepen) burgers, bedrijven en/of de overheid.

Tussen veiligheidszorg en sociale veiligheid ligt een fundamenteel verschil. Veiligheid is een kwalitatieve waardering van een toestand, terwijl veiligheidszorg een geheel aan activiteiten is dat moet leiden tot meer veiligheid. Voor de begripsbepaling volgt nu een korte uitleg van het onderscheid tussen sociale en fysieke veiligheid en tussen subjectieve en objectieve veiligheid. Aan de hand daarvan kan het begrip sociale veiligheid vervolgens worden afgebakend.

2.2 Sociale en fysieke veiligheid

In de discussie over veiligheid maakt men onderscheid tussen “bedreiging van gezondheid en goederen door handelingen van derden (sociale onveiligheid)” en “bedreiging van gezondheid en goederen door allerlei ongevallen in de natuur of technologie (fysieke onveiligheid)” (Helsloot, 2004, p.345; Elffers & De Jong, 2004, p.225). Bruinsma & Bernasco definiëren sociale onveiligheid als “bedreiging van veiligheid die niet van buiten komt (vanuit andere landen, vanuit de natuur of vanuit de technologie) maar van binnen: misdrijven en overtredingen die tot conflicten leiden tussen (groepen) burgers onderling” (2004, p.1).

Sociale veiligheid betreft dus in de eerste plaats de relatie tussen burgers onderling. Bedreigingen vanuit de natuur of technologie vallen onder fysieke veiligheid, terwijl bedreiging vanuit het buitenland, zoals oorlog, ook buiten het begrip vallen. Een lastig punt betreft terrorisme. Terrorisme laat zich volgens Helsloot (2004, p.347) slecht plaatsen aan een van beide kanten van de scheidslijn tussen sociale en fysieke veiligheid. Bruinsma & Bernasco (2004, p.1) plaatsen het onder fysieke veiligheid, omdat het volgens hen een bedreiging ‘van buiten’ is. Gezien het feit dat de dreiging van terrorisme wel degelijk ook ‘van binnen’ komt en dat het hier gaat om handelingen door personen of groepen valt het juist wel onder sociale veiligheid. Wel moet voor zover mogelijk een onderscheid worden gemaakt tussen terrorisme door in Nederland verblijvenden en bedreigingen ‘van buiten’.

Maar de nadruk op relaties tussen burgers onderling schiet tekort. Ook niet-natuurlijke personen zijn betrokken bij veiligheid. De Onderzoekschool Maatschappelijke Veiligheid (OMV) wijst nadrukkelijk op de bescherming van burgers tegen inbreuken op hun rechten, fysieke integriteit en persoonlijke levenssfeer door de overheid (website OMV). Tegelijkertijd zijn de overheid, bedrijven en maatschappelijke organisaties ook slachtoffer van criminaliteit en overlast, bijvoorbeeld in de vorm van belastingontduiking en vandalisme. In de VZR worden dus ook bedreigingen van en door overheid, bedrijven en maatschappelijke organisaties meegenomen.

2.3 Objectieve en subjectieve veiligheid

Elffers & De Jong definiëren subjectieve veiligheid als een situatie waarin iemand zich “in zijn woon- en leefsituatie niet door misdrijven, overtredingen en ernstige overlast bedreigd voelt” (2004, p.225). Tegenover subjectieve veiligheid staat objectieve veiligheid, waarbij niet de beleving door de burger maar juist de feitelijke aan -of afwezigheid van bedreigingen centraal staat (Lünnemann, 2003, p.5; Bruinsma & Bernasco, 2004, p.1; Wittebrood & Van Beem, 2004, p.8).

Het verband tussen objectieve en subjectieve veiligheid is niet erg sterk. De beleving van veiligheid wordt door meer factoren beïnvloed dan alleen de werkelijke dreiging. Ook percepties van de eigen kwetsbaarheid, mediaconsumptie en psychische toestand spelen hierbij een rol. De angst voor slachtofferschap is bijvoorbeeld hoog onder ouderen en vrouwen, terwijl de objectieve kans op slachtofferschap het hoogst is voor jonge mannen (Elchardus & Smits, 2003; De Groof, 2006; Oppelaar & Wittebrood, 2006; Vanderveen, 2006).

2.4 Sociale veiligheid binnen de veiligheidszorg

Concrete invullingen van het begrip sociale veiligheid verschillen sterk in reikwijdte. Fijnaut & Zaat (2003), Lunneman (2003) en Vanderveen (2004) hanteren bijvoorbeeld een brede interpretatie die criminaliteit, overlast en onveiligheidsgevoelens omvat. Het ministerie van Binnenlandse Zaken noemt daarnaast ook verloedering als een van de elementen van sociale veiligheid (2002). Wittebrood en Van Beem (2004, p.278-279) concentreren zich daarentegen op onveiligheidsgevoelens en op veel voorkomende gewelds- en diefstal delicten en vernielingen van publieke en private goederen in de publieke ruimte.

In het kader van de VZR betreft sociale veiligheid criminaliteit en overlast. Onder criminaliteit vallen alle gedragingen die door de overheid strafbaar zijn gesteld. Dit is een breed geaccepteerde definitie (Van Dijk, Sagel-Grande & Torenvliet, 1998; Lissenberg, van Ruller & van Swaaningen, 2001) en ze sluit aan bij de behoeften van beleidsmakers. Onder criminaliteit vallen zowel misdrijven (waaronder terrorisme) als overtredingen. Volgens deze definitie horen ook de uitgaven aan vormen van bestraffing in het bestuursrecht in de VZR.

Bij het gebruik van het begrip overlast spelen er twee problemen: allereerst de begrenzing van het begrip als geheel en ten tweede het onderscheid tussen criminaliteit en overlast. Problematisch aan overlast is dat het subjectief bepaald is. Het gaat niet om specifieke vormen van gedrag, maar om gedrag dat in een bepaalde context door anderen als hinderlijk of schadelijk wordt ervaren. Vanwege dit subjectieve karakter is er grote variatie in de concrete invulling en begrenzing van het begrip (vgl. Lunneman 2005, p.56; Bruinsma & Bernasco, 2004, p.1; ADT Europe, 2006).

Criminaliteit en overlast zijn geen elkaar uitsluitende begrippen; er is juist sprake van overlap (Pleysier & Declerck, 2006, p.8). Een deel van de gedragingen die als overlast worden ervaren valt onder het strafrecht. De vraag is dus niet of overlast in de definitie van sociale veiligheid thuis hoort, maar of de niet-strafbare vormen van overlast dat doen. Het belangrijkste argument om activiteiten gericht op het terugdringen van overlast en onveiligheidsgevoelens op te nemen in de veiligheidszorg is het verband tussen overlast, onveiligheidsgevoelens en beleid. Het overheidsbeleid richt zich steeds meer op de gevoelens van onveiligheid onder de burgers (ministerie van Justitie en ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2002; Bijleveld & van de Bunt, 2003). Deze gevoelens hangen

weer sterk samen met de ervaren overlast en daarom verschuift het overheidsbeleid naar de bestrijding van overlast.

Veel burgers maken dus geen wezenlijk onderscheid tussen overlast en criminaliteit en ook de overheid betreft de aanpak van overlast expliciet bij de veiligheidszorg. Onder andere in het jeugdpreventiebeleid en de aanpak van verslaafde veelplegers gaat men er vanuit dat overlast en criminaliteit in elkaars verlengde liggen.

Bij veiligheidszorg is het zeer lastig om te bepalen of maatregelen gericht zijn op het terugdringen van de subjectieve of objectieve sociale veiligheid en in veel gevallen dient een maatregel beide doelen. Bedrijven richten zich ook steeds meer op het bestrijden van gevoelens van onveiligheid. Bewaking in winkels, winkelcentra en uitgaansgebieden is niet alleen gericht op het voorkomen van criminele handelingen en overlast, maar ook op het geruststellen van klanten en passanten.

Een vergelijkbare kwestie speelt met betrekking tot verloedering. Verloedering heeft nauwelijks invloed op de objectieve veiligheid, maar blijkt wel van invloed op onveiligheidsgevoelens. Slechts een deel van de activiteiten die verloedering tegengaan worden uitgevoerd in het kader van veiligheidszorg. Het onderhoud van groenvoorzieningen en straatverlichting, vuilophaaldiensten en stratenvegen worden routinematig door gemeentelijke en particuliere diensten verricht. In sommige gevallen worden deze activiteiten expliciet als veiligheidszorg ingezet en in dat soort gevallen behoort het onder de VZR.

Bij veiligheidszorg (binnen de context van sociale veiligheid) gaat het naast de bestrijding van criminaliteit en overlast ook om schadeloosstelling van slachtoffers, verzekeringen en rechtskundige dienstverlening. Zo maken verdachten gebruik van door de overheid toegevoegde advocaten en halen burgers via het burgerlijk recht verhaal voor schade. Ook uitgaven van burgers om zich te verzekeren tegen schade door criminaliteit en overlast behoren tot het terrein van de sociale veiligheid. Personen of instellingen sluiten rechtsbijstands-, brand- en diefstalverzekeringen weliswaar niet af ter voorkoming, maar wel ter beperking van schade. Zij zijn per saldo veiliger wanneer de schade van criminaliteit of overlast wordt beperkt.

De VZR beperken zich tot activiteiten die zich expliciet richten op veiligheidszorg. Veel organisaties en personen, zoals scholen, badmeesters of passanten op straat, dragen bij aan de sociale veiligheid als onderdeel van hun dagelijkse bezigheden. Dit beschouwen we niet als veiligheidszorg, maar wel wanneer scholen of zwembaden geld uitgeven aan metaaldetectors of veiligheidsprojecten opzetten, of wanneer burgers deelnemen in buurtpreventie.

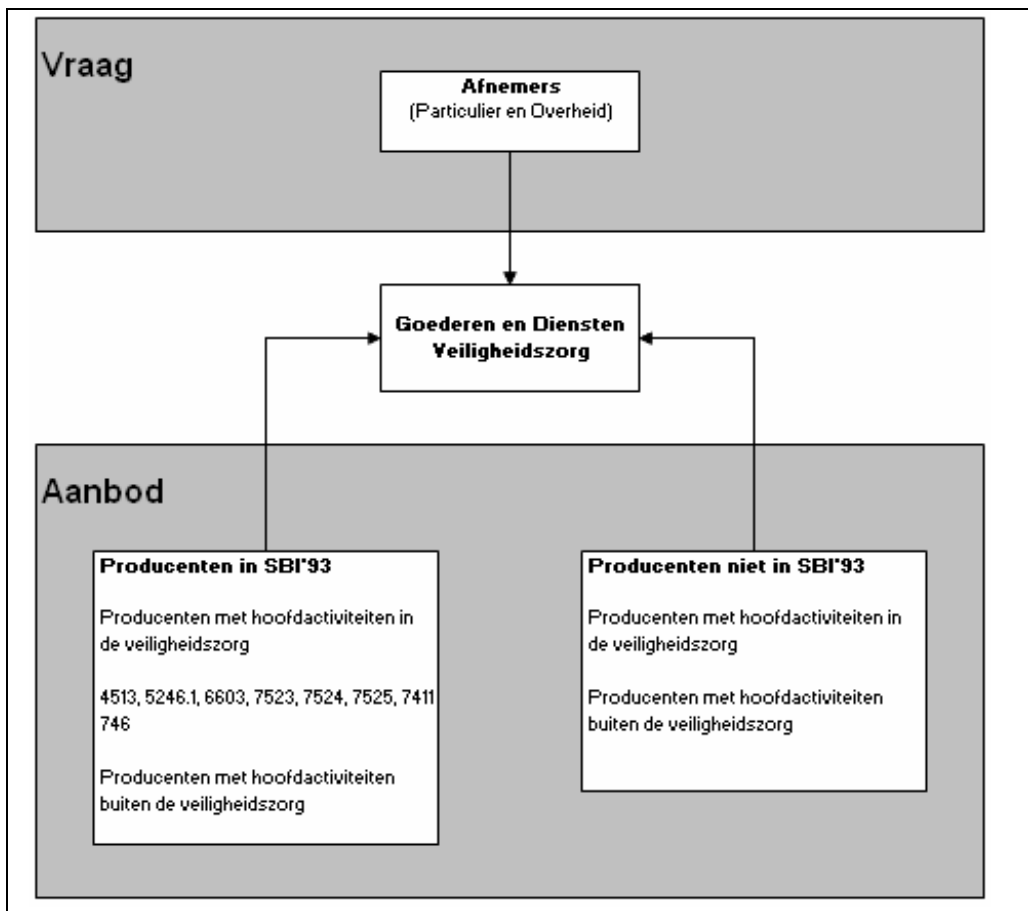
3. Meten van veiligheidszorg

Om inzicht te krijgen in de ontwikkelingen in de veiligheidszorg, moet er meer cijfermatige informatie komen over de geldstromen, waar het geld terecht komt, en welke diensten ervoor worden verleend. In paragraaf 3.1 wordt het 'systeem van veiligheidszorgrekeningen' beschreven, waarmee deze vragen beantwoord kunnen worden. Onder de doelstellingen van het systeem van veiligheidszorgrekeningen vallen daarnaast de aansluiting van de functionele informatie op de overkoepelende integratiekaders van de NR en de aansluiting op de noden van beleidsmakers. In de paragrafen 3.2 en 3.3 komen de consequenties hiervan aan de orde. Vervolgens wordt ingegaan op internationale afbakening (3.4).

3.1 Systeem van veiligheidszorgrekeningen

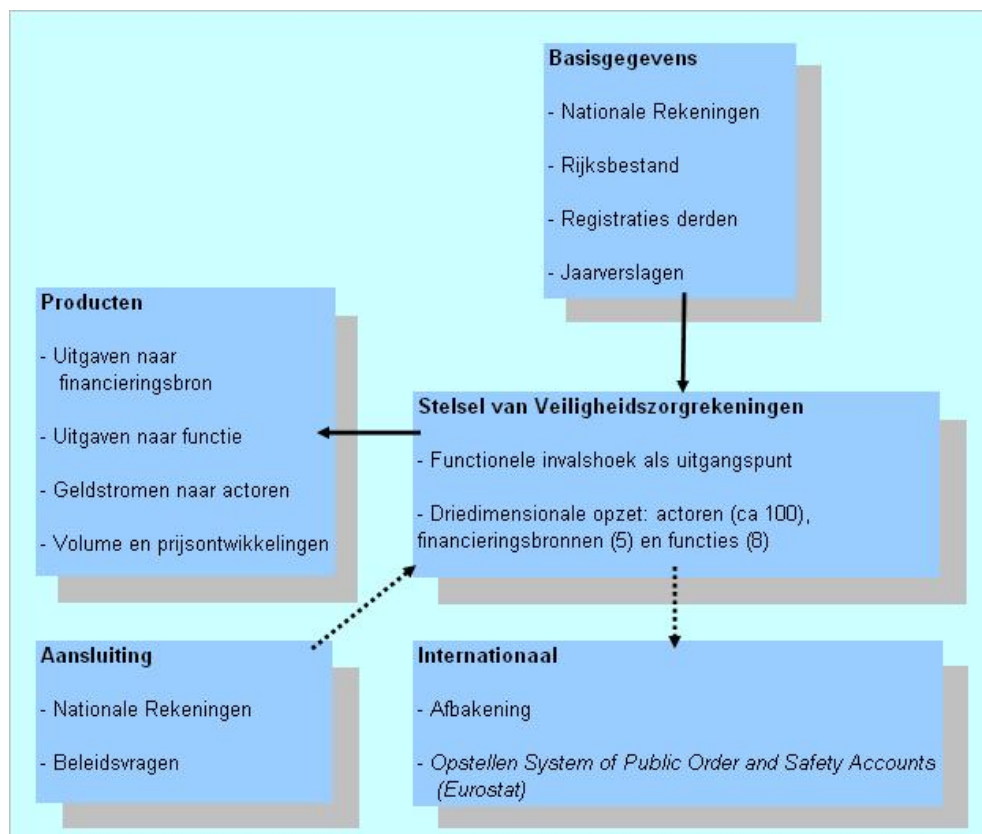
In het 'systeem van veiligheidszorgrekeningen' (zie figuur 1) staat de beschrijving van alle activiteiten op het terrein van sociale veiligheid centraal. De gegevens die deel uitmaken van een dergelijk systeem beschrijven daarom het veiligheidsterrein in functionele zin.

Figuur 1. Systeem van activiteiten veiligheidszorg

Het systeem omvat drie elementen: actoren, financieringsbronnen en functies. De actoren worden in dit verband beschouwd als (groepen van) zelfstandige organisatorische eenheden die activiteiten uitoefenen op het terrein van de sociale veiligheid, zoals politie, rechtbanken, advocaten, bureau's voor rechtshulp, bureau's voor slachtofferhulp en (andere) particuliere instellingen. De uitgaven aan veiligheidszorg worden gespecificeerd naar de belangrijkste financieringsbronnen en naar clusters van activiteiten, hier verder functies genoemd. In figuur 2 is hiervan een schematisch overzicht opgenomen. De drie elementen worden in hoofdstuk 5 nader uitgewerkt.

Figuur 2: Overzicht Veiligheidszorgrekeningen

De uitkomsten van het onderzoek zullen worden gepubliceerd in vijf tabellen:

- *Uitgaven van actoren uitgezet tegen functies.* Hieruit valt op te maken welke actoren welke diensten aanbieden.
- *Geldstromen van financieringsbronnen uitgezet tegen actoren.* Hierbij gaat het om de nettostromen. Dat wil zeggen dat de VZR alleen de uitgaven door de oorspronkelijke financieringsbron en aan de uiteindelijke bestemming tonen, en niet stromen via intermediaire instanties, zoals het gemeentefonds.
- *Uitgaven van financieringsbronnen uitgezet tegen functies.* Deze kruistabel is gebaseerd op de eerste twee en toont wie uiteindelijk betaalt voor welke diensten.

- *Uitgaven van overheid, huishoudens, bedrijven en totaal aan veiligheidszorg als percentage van hun totale uitgaven en als percentage van de totale uitgaven aan veiligheidszorg.* Als bron voor deze tabel gelden de uitkomsten van de bovenstaande tabellen, aangevuld met informatie uit de NR. Aan de hand hiervan kan het belang van veiligheidszorg in de totale uitgaven worden vastgesteld, maar ook het aandeel van verschillende bronnen in de financiering van de veiligheidszorg.
- *Uitgaven veiligheidszorg naar uitgavenpost (lonen, materiaal) over de tijd.* Hier wordt gebruik gemaakt van informatie over prijzen, lonen, arbeidsuren en formatieplaatsen. Deze tabel toont of de stijging (of daling) van de uitgaven gedreven wordt door ontwikkelingen in prijzen en lonen, of door ontwikkelingen in het volume.

3.2 Aansluiting bij de Nationale Rekeningen

De VZR zullen op het systeem van Nationale Rekeningen aansluiten als satellietrekening. Dit houdt in dat de rekeningen op zichzelf staan, maar dat een deel van de definities, indelingen en gegevens afkomstig is uit de NR en dat de uitkomsten van het onderzoek moeten conformeren aan de uitkomsten van de NR (vgl. CBS *Zorgrekeningen*, 2001 en 2004; CBS, *Satellietrekening voor het toerisme*, 2004). De definities en indelingen in de VZR en de NR hoeven niet geheel hetzelfde te zijn.

De benadering van de VZR is functioneel, wat wil zeggen dat de nadruk ligt op verschillende activiteiten. In de NR is de benadering institutioneel, ofwel gericht op een organisatorisch onderscheid. Daarbij worden alle activiteiten van één actor toegewezen aan dezelfde functie en alleen die instituties opgenomen waarvan de hoofdactiviteit op het betreffende terrein ligt. Aangezien veel actoren verschillende activiteiten ondernemen, treedt hierbij informatieverlies op. Het neemt niet-veiligheidsgerelateerde nevenactiviteiten van betrokken organisaties mee en negeert de veiligheidsgerelateerde nevenactiviteiten van andere organisaties. Op de schaal van een nationale economie gaat dit om kleine afwijkingen, maar bij de VZR leidt het tot grote vertekeningen. Voor de functionele benadering van de VZR moet per actor worden bekeken welk aandeel van haar uitgaven aan veiligheidszorg wordt besteed.

Ook definiëren de NR het terrein van openbare orde en veiligheid in termen van economische activiteiten behorende bij specifieke categorieën van de Standaard Bedrijfsindeling (SBI). Deze categorieën omvatten niet alleen sociale maar ook fysieke veiligheid. Dat onderscheid zal aangebracht moeten worden in de VZR.

De VZR moeten afgebakend worden ten opzichte van andere satellietrekeningen. De medische kosten die worden gemaakt in de behandeling van ter-beschikking-gestelden mogen bijvoorbeeld niet worden geteld in zowel de VZR als de Zorgrekeningen.

Bij de opzet van andere satellietrekeningen is gebleken dat de praktische aansluiting van de satelliet op de NR veel tijd kost. Hierbij zal nauw moeten worden samengewerkt en overlegd met de betrokken afdelingen. Ook zal zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van de ervaring in andere satellietprojecten.

3.3 Aansluiting bij de behoeften van beleidsmakers

Om onderzoekers in staat te stellen de uitkomsten van beleid af te zetten tegen de ingezette middelen is een aantal aanpassingen aan de resultaten van de VZR noodzakelijk. Daarbij kan geen direct verband gelegd worden tussen de ingezette middelen en de uitkomsten van het beleid, maar moet een aantal causale schakels worden onderscheiden. Het Britse Home Office (2005) noemt hierbij de schakels tussen vier waarnemingen: middelen, activiteiten, prestaties en uitkomsten. Middelen worden ingezet voor activiteiten. Deze activiteiten leiden tot prestaties die direct terug te voeren zijn op de activiteiten. Prestaties dragen weer bij aan uitkomsten. De uitkomsten zijn echter niet alleen afhankelijk van de prestaties, maar ook van andere factoren.

De VZR verschaffen informatie over de ingezette middelen en de daarmee ondernomen activiteiten, uitgedrukt in geld. Onderzoek naar de effectiviteit van het beleid is mogelijk door gegevens over prestaties en uitkomsten aan te sluiten op de resultaten van de VZR, maar dit valt buiten de opdracht van het project.

Om de VZR bruikbaar te maken als instrument voor beleid zullen de reikwijdte van het onderzoeksveld en de definities grotendeels overeen dienen te komen met die van de betrokken instanties, in het bijzonder de ministeries van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Daarbij is het complicerend dat veel verschillende instanties bij dezelfde activiteiten betrokken zijn, en vaak ook competenties buiten het onderzoeksveld hebben. De afbakening tussen de instanties en binnen de instanties is dus een punt van bijzondere aandacht.

De in deze working paper gehanteerde definities zullen niet op alle vlakken precies aansluiten bij de definities van de beleidsmakers. Daardoor kunnen activiteiten die in de VZR worden gerekend tot veiligheidszorg bij ministeries anders worden ingedeeld. Hier kunnen verschillen in de nauwkeurigheid van de waarnemingen uit voort komen. Het zal dus noodzakelijk zijn om hierover nauw overleg te voeren met de betrokken beleidsmakers op de ministeries.

3.4 Internationale veiligheidszorg

De VZR beperken zich tot het aanbod van veiligheidszorg op Nederlands grondgebied. Van buitenlandse toeristen die in Nederland slachtoffer worden van criminaliteit en hiervan aangifte doen, worden alle (overheids)kosten van opsporing, vervolging, berechting, tenuitvoerlegging en eventuele verzekeringskosten, kosten van beveiliging en opsporing en eventuele advocatuurkosten, voorzover bij Nederlandse bedrijven gemaakt, in de rekeningen opgenomen. Van Nederlandse burgers of bedrijven die in het buitenland slachtoffer worden van criminaliteit of overlast worden alleen de verzekeringskosten, kosten van beveiliging en opsporing en eventuele advocatuurkosten die zijn gemaakt bij Nederlandse bedrijven tot de rekeningen gerekend.

In het buitenland gemaakte kosten ten behoeve van veiligheidszorg voor buitenlandse burgers en bedrijven die in Nederland wonen of opereren vallen buiten de VZR. Dit geldt ook voor de uitgaven aan veiligheidszorg in Nederland door internationale opsporingsinstanties, zoals Europol, internationale gerechtshoven, zoals het Internationaal Strafhof in Den Haag, of voor Nederlandse bijdragen aan dergelijke instanties. Dit is echter wel een kwestie die moet worden opgelost als de VZR geïnternationaliseerd worden.

4. Technische invulling prototype veiligheidszorg

Het in paragraaf 3.1 omschreven systeem van veiligheidszorgrekeningen wordt in dit hoofdstuk technisch ingevuld. Binnen het systeem worden drie elementen onderscheiden:

1. Actoren: dit begrip dient ruim te worden opgevat. Hieronder vallen uiteraard de aanbieders van veiligheidszorg, maar ook andere betrokken instanties, zoals beleids- en beheerorganisaties en anderszins ondersteunende organisaties.
2. Financieringsbronnen: dit betreft de uiteindelijk betalende instanties.
3. Functies: deze kunnen worden gezien als clusters van activiteiten, waaronder worden verstaan die werkzaamheden die verricht worden door de hiervoor genoemde actoren.

Hieronder worden de classificatie van deze elementen toegelicht.

4.1 Actoren

Analoog aan de hoofdsectoren in de NR worden in de VZR de volgende groepen van actoren onderscheiden:

- Overheid. Deze categorie valt uiteen in centrale en lokale overheden en wettelijke sociale verzekeringsinstellingen. De categorie omvat ook instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van de overheid.
- Financiële instellingen. Hierbij gaat het om alle vennootschappen met als hoofdfunctie financiële intermediaatie, zoals banken, verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen.
- Niet-financiële vennootschappen. Dit zijn alle vennootschappen met als hoofdfunctie het produceren van goederen en verhandelbare niet-financiële diensten. Hierbij horen ook overheidsbedrijven. Verder omvat deze categorie instellingen zonder winstoogmerk, die niet ten behoeve van huishoudens of de overheid opereren, zoals bejaardentehuizen en woningcorporaties en ziekenhuizen.¹
- Instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens. Deze categorie bestaat uit alle stichtingen en verenigingen die gefinancierd worden door vrijwillige bijdragen en inkomen uit vermogen. Denk aan sportverenigingen, politieke partijen en liefdadigheidsinstellingen.
- Huishoudens. Hieronder vallen alle natuurlijke personen. Dat geldt ook voor natuurlijke personen die een eigen bedrijf hebben.

¹ Het gaat feitelijk om een restgroep van instellingen zonder winstoogmerk die niet in de sectoren overheid of IZW's ten behoeve van huishoudens vallen.

Voor de actoren van wie de classificatie niet op voorhand duidelijk is, wordt bij indeling gebruik gemaakt van registers, zoals het Algemeen Bedrijfsregister (ABR) en de "Referentielijst RWT's en ZBO's". Een overzicht van alle actoren is opgenomen in bijlage B.

4.2 Financieringsbronnen

Voor de financieringsbronnen wordt dezelfde classificatie gehanteerd als voor de actoren. Wel zullen daarin andere keuzes worden gemaakt wat betreft het niveau van detail. Daar waar het door gebrek aan specifieke gegevens niet mogelijk is om de geldstromen naar actoren uit te splitsen zal gebruik worden gemaakt van een verdeelsleutel op basis van aanvullende informatie.

4.3 Functies

Bij het categoriseren van de functies kan slechts in beperkte mate teruggevallen worden op bestaande functionele classificaties. Het begrip veiligheid komt in de meeste classificaties niet voor, en als dat wel het geval is, is het niveau van aggregatie zo hoog dat fysieke en sociale veiligheid niet gescheiden zijn, laat staan uitgesplitst naar verschillende functies. De functionele classificatie COFOG is bijvoorbeeld alleen van toepassing op de overheid en maakt geen onderscheid tussen fysieke en sociale veiligheid.

Daarom is een overzicht van relevante activiteiten in het kader van de veiligheidszorg samengesteld. Deze activiteiten zijn geclusterd tot acht functies: preventie en opsporing, vervolging, berechting, tenuitvoerlegging, ondersteuning van daders en verdachten, schadeloosstelling en rechtskundige dienstverlening. Daarnaast is er een categorie voor overige uitgaven. De functies zijn zodanig omschreven dat zij ook internationaal toepasbaar zijn. Hiermee wordt het mogelijk om internationaal vergelijkende studies op te zetten. Een overzicht van de definities van deze functies is opgenomen in bijlage A.²

² De onderscheiden functies vallen deels samen met verschillende stappen in de strafrechtsketen, zoals gebruikt door Moolenaar (2005). Aangezien deze categorieën functioneel worden beschouwd en niet als onderdeel van het strafrechtsproces, kunnen ook alle activiteiten van burgers en bedrijven onder een functie worden geschaard. Het betekent ook dat bepaalde activiteiten in de VZR in een andere categorie vallen dan bij Moolenaar. Zo vallen de penitentiaire programma's wat betreft hun fase in het strafrechtsproces onder tenuitvoerlegging, maar functioneel onder ondersteuning van verdachten en slachtoffers.

5. Operationalisering van het begrip veiligheidszorg

In dit hoofdstuk wordt veiligheidszorg voor de verschillende groepen actoren verder geoperationaliseerd. Het beschrijft per groep zoveel mogelijk uitputtend en uitsluitend welke actoren met welke activiteiten in de rekeningen worden opgenomen. De betrokken actoren zijn onderverdeeld in vijf groepen: overheid, financiële instellingen, niet-financiële vennootschappen, huishoudens en instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens. Voor een uitgebreid overzicht van deze actoren verwijzen we naar bijlage B.

5.1 Overheid

Zoals hierboven aangegeven vallen in deze categorie naast de centrale en lokale overheid ook instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van de overheid.

De overheid kent een groot aantal opsporingsinstanties. Naast de politiekorpsen (ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), het Korps Landelijke Politiediensten en het Nederlands Forensisch Instituut (ministerie van Justitie), de Koninklijke Marechaussee en de Kustwacht (ministerie van Defensie) vallen hieronder ook de vier bijzondere opsporingsdiensten: de FIOD-ECD (ministerie van Financiën), de SIOD (ministerie van Sociale Zaken), de AID (ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) en de Inlichtingen- en Opsporingsdienst van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Daarnaast heeft ook een aantal inspecties (bv. de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid) opsporingsbevoegdheden. Door of vanwege de minister van Justitie kan een Bijzonder Opsporingsambtenaar (BOA) belast zijn met de opsporing van alle of bepaalde strafbare feiten. Inspecties en BOA's met een taak op het gebied van sociale veiligheid worden opgenomen in de VZR.

Het Openbaar Ministerie (OM), de Raad voor de Kinderbescherming en diverse reclasseringsorganisaties zijn betrokken bij de vervolging van verdachten. De kosten van rechtspraak behoren tot de berechting. Bij berechting is naast de rechterlijke macht ook het OM betrokken. In het kader van de Wet OM-afdoening (Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2006) komen vanaf 2007 alleen de zwaardere strafzaken nog voor de strafrechter. Het OM krijgt de bevoegdheid om onder meer geldboetes, korte rijontzeggingen en schadevergoedingsmaatregelen op te leggen.

De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB), Halt-Nederland en de reclasseringsorganisaties zijn actief op het terrein van tenuitvoerlegging.

De werkzaamheden van Slachtofferhulp Nederland, het Schadefonds Geweldsmisdrijven en de inningen van schadevergoedingsmaatregelen van het CJIB vallen onder ondersteuning van slachtoffers. De reclasseringsorganisaties zijn, naast de al genoemde activiteiten, vooral ook betrokken bij de ondersteuning van veroordeelden. De overheid biedt gesubsidieerde rechtsbijstand aan verdachten en slachtoffers. Kosten die niet op daders te verhalen zijn en door het Waarborgfonds Motorverkeer worden uitgekeerd, vallen onder schadeloosstelling.

De uitgaven van de Rijksgebouwendienst ten behoeve van de huisvesting van de betrokken overheidsdiensten worden ook in de VZR meegenomen, verdeeld over de door de actoren ondernomen activiteiten..

Van de lokale overheden spelen de gemeenten een belangrijke rol in de veiligheidszorg, vooral op het terrein van preventie en opsporing. In het kader van de integrale veiligheid zijn gemeenten met de regierol op lokaal niveau belast, en steeds meer taken, zoals de nazorg voor ex-gedetineerden, komen daar bij. Hieronder vallen ook de taken van gemeentelijke BOA's, zoals stadswachten.

De rol van provincies in de veiligheidszorg is zeer beperkt. Het betreft hier onder andere uitgaven aan het beantwoorden van specifieke adviesverzoeken zoals voor de Wet wapens en munitie, de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag (in verband met handhaving orde) en gemeentelijke verordeningen. Daarnaast dragen provincies zorg voor de sociale veiligheid in het openbaar vervoer.

5.2 Financiële instellingen

In deze sector gaat het wat veiligheidszorg betreft om verzekeringsmaatschappijen. Burgers en bedrijven kunnen de nadelige effecten van criminaliteit en overlast beperken door verzekering. Daarbij gaat het om verzekeringen tegen diefstal, inbraak en brandstichting en voor rechtsbijstand, maar ook om inboedelverzekeringen, aangezien deze ook brandschade dekken. Daarbij beperken de VZR zich tot schade als gevolg van criminaliteit en overlast. Dit betekent dat alle uitgaven aan inbraakverzekeringen onder veiligheidszorg vallen, maar slechts een deel van de uitgaven aan brandverzekeringen. In het geval van rechtsbijstand, waarbij strafzaken meestal zijn uitgesloten, zal het om een klein deel gaan. De VZR nemen de verzekeringspremies op, minus uitgekeerde bedragen die verzekeringsmaatschappijen betalen ter compensatie van de schade.

5.3 Niet-financiële vennootschappen

De beveiligingsbranche levert beveiligingspersoneel (waaronder ook bedrijfsrechercheurs) en aanverwante diensten. Particuliere recherchebureaus, schadebemiddelings- en expertisebureaus, forensisch onderzoeks- en adviesbureaus bieden onderzoeks- en opsporingsdiensten aan.

Daarnaast leveren bedrijven bouwkundige, mechanische en elektrotechnische voorzieningen ter preventie van criminaliteit (vooral inbraak en diefstal). De VZR neemt, net als Moolenaar (2005, p.213) de aanschafkosten, installatiekosten en jaarlijkse kosten van preventiemaatregelen zoals sloten, alarminstallaties en waakhonden in de rekeningen mee. Hierbij wordt gestreefd naar een zo volledig mogelijke lijst van producten.

De advocatuur, wetswinkels en bureau's voor rechtshulp leveren rechtskundige diensten voor verdachte burgers en rechtspersonen, maar ook voor civiele of bestuursrechtelijke procedures. Zo stimuleert de overheid bijvoorbeeld tankstationhouders die slachtoffer zijn geworden van diefstal van benzine om zelf via het burgerlijk recht bij de daders schadevergoeding te eisen, in plaats van bij de politie aangifte te doen. Uitgaven aan rechtskundige diensten wegens arbeidsgeschillen, burenruzies en dergelijke, horen niet tot de VZR.

5.4 Instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens

Blijf-van-mijn-lijfhuizen en de Kindertelefoon gelden als aanbieders van veiligheidszorg, omdat hun diensten het effect van criminaliteit en overlast beperken. De organisaties zijn voor het grootste deel afhankelijk van donaties door particulieren en bedrijven.

5.5 Huishoudens

Huishoudens zijn niet zozeer aanbieders als wel afnemers van diensten in de veiligheidszorg. Ze zijn uitgesloten van de vervolging en berechting van verdachten en de tenuitvoerlegging van opgelegde straffen. Hoewel de overheid probeert burgers steeds meer bij de veiligheidszorg te betrekken zal hun rol toch ondergeschikt blijven.

In hoofdstuk 4 is aangegeven dat de NR ook kleine zelfstandige bedrijven onder de sector huishoudens groeperen. Deze zelfstandigen zijn over het algemeen kleinere varianten van de aanbieders in de categorie niet-financiële vennootschappen.

6. Planning

6.1 Prioriteiten

In de afgelopen periode lag de nadruk op het schetsen van het conceptuele kader voor de VZR. Deze zal nu verschuiven naar dataverzameling en in een latere fase naar analyse. Hieronder volgt een prioritering in de dataverzameling en een daaruit volgende fasering van het project.

De eerste prioriteit zal zijn om de tabel met uitgaven van actoren naar activiteiten te vullen. Op basis daarvan kan ook de overzichtstabel met aandelen van verschillende actoren in de totale uitgaven aan veiligheidszorg, en met het aandeel van veiligheidszorg in de totale uitgaven van actoren, worden samengesteld. In tweede instantie zal de tabel met geldstromen van de financieringsbronnen naar de actoren worden gevuld. Door deze aan te sluiten op de eerste tabel kunnen ook de geldstromen van financieringsbronnen naar functies worden getoond. Ten slotte worden de uitgaven uitgesplitst naar volume- (arbeid en materieel) en prijsontwikkelingen (lonen en prijzen).

Wat betreft de invulling van de tabellen hebben de overheid en instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van de overheid de eerste prioriteit. Daarna volgen financiële instellingen, niet-financiële vennootschappen en instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens, en huishoudens zelf.

Ook zullen actoren waarvoor sociale veiligheid de primaire taak is, zoals organisaties in de strafrechtsketen, als eerste worden uitgewerkt, gevolgd door actoren waarvoor het een secundaire taak is, bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming. Lage prioriteit hebben die actoren waar veiligheid een neventaak is. Denk hierbij aan scholen en het openbaar vervoer.

6.2 Beschikbaarheid van de gegevens

Voor data zal in eerste instantie gebruik worden gemaakt van gegevens die al door het CBS zijn verzameld. De bestaande statistiek “Uitgaven rechtsbescherming en veiligheid door de overheid” geeft een algemeen inzicht in de overheidsuitgaven aan sociale veiligheid door de overheid. Deze financiële gegevens van verschillende overheidsorganen zijn echter op dit moment nog niet optelbaar, aangezien het niet alleen directe uitgaven betreft, maar ook uitgaven aan eigen onderdelen.

Het CBS stelt aan de hand van opgaven door overheidsinstanties bestanden met overheidsuitgaven samen. Deze kennen een functionele indeling die aansluit op de NR en de door de overheid gehanteerde beleidsartikelen. Dit betekent dat, hoewel het niveau van detail vaak onvoldoende is, deze bronnen wel de randtotalen aangeven waarbinnen met aanvullende informatie kan worden gewerkt. Aanvullende informatie wordt verkregen uit financiële registraties, jaarverslagen, onderzoeken door derden en uit direct contact met de betrokken instanties.

Daarnaast beschikt het CBS over gegevens van commerciële aanbieders in de veiligheidszorg. Hierbij gaat het om productiestatistieken uitgesplitst naar soorten bedrijven en geeft financiële informatie over omzetontwikkelingen. Zo zijn er onder andere de statistieken over beveiligings- en opsporingsbedrijven en rechtskundige diensten. Hoewel deze gegevens vaak aansluiten op de NR, ontbreekt meestal de functionele indeling, zodat deze indirect moet worden vastgesteld. Gezien het detailniveau zal ook hier aanvullende informatie verworven moeten worden, waarbij echter het gebruik van financiële administraties en direct contact met de actoren moeilijker is. Wel kunnen branche-organisaties in sommige gevallen extra informatie aanleveren.

De meeste tijd zal worden besteed aan het binnenhalen van aanvullende informatie en aan het inpassen van de informatie in het Nationale Rekeningenkader. In vergelijkbare projecten blijkt dit laatste altijd op veel praktische en conceptuele uitdagingen te stuiten. Daarom zal binnen het CBS nauw worden samengewerkt met de afdelingen betrokken bij de NR.

6.3 Fasering

Aan het eind van 2006 was de tabel voor uitgaven van de overheid en gerelateerde instanties grotendeels gevuld. In 2007 volgt completering van de overheidsactoren en uitbreiding met andere groepen actoren. Ook wordt een begin gemaakt met het uitzoeken van de geldstromen vanuit de financieringsbronnen.

In 2008 vindt de publicatie plaats van de eerste vier tabellen op Statline voor alle actoren en financieringsbronnen in lopende en vaste prijzen over de jaren 2004-2006. Dan wordt ook een eerste versie van de tabel met loon- en prijsontwikkelingen opgezet. In 2009 zullen de definitieve cijfers over 2004 tot 2007 worden gepubliceerd voor alle vijf de tabellen. Vanaf 2010 functioneren de VZR als reguliere productie.

7. Literatuurlijst

- ADT Europe (2006). *Anti-social behaviour across Europe*. Sunbury-on-Thames: ADT Europe.
- Bijleveld, C.C.J.H. & H.G. van de Bunt (2003). *De grens van de onveiligheid*. Amsterdam: Vrije Universiteit.
- Boutellier, H. (2005). *Meer dan veilig; over bestuur, bescherming en burgerschap*. Den Haag: Boom.
- Brantingham, P.J. & F.L. Faust (1976). A conceptual model of crime prevention. *Crime and Delinquency*, 22(3), 284-296.
- Bruinsma, G.J.N. & G. Bernasco (2004). *De stad en sociale onveiligheid, een state-of-the-art van wetenschappelijke kennis in Nederland*. Leiden: Nederlands Centrum Criminaliteit en Rechtshandhaving.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2001a). *Statistieken die tellen. Statistieken voor de middellange termijn, 2002-2005*. Voorburg: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2001b). *Working paper zorgrekeningen 1998-2000*. Voorburg: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2003) *Meerjarenprogramma 2004-2008*. Voorburg: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2004). *Satellietrekeningen voor het toerisme, Nederland 1999*. Voorburg: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2006). *Working paper zorgrekeningen 1998-2004*. Voorburg: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Deklerck, J. (1996) De preventiepiramide, een oriëntatiekader voor geïntegreerde preventie. *Panopticon*, 4, 347-362.
- Deklerck, J. (2003). Reflecties voor een fundamentele preventie. In: P. Goris & D. Kaminski (red.). *Preventie en het paars-groene veiligheidsbeleid* (pp. 33-50). Interuniversitair Netwerk voor Preventie.
- Dijk, J.J.M. van & J. de Waard (1991). A two-dimensional typology of crime prevention projects: with a bibliography. *Criminal Justice Abstracts*, 23, 483-503.
- Dijk, J.J.M. van, H.I. Sagel-Grande & L.G. Torenvliet (red.). (1998). *Actuele criminologie*. Lelystad: Koninklijke Vermande.
- Eggen, A.Th.J. & W. van der Heide (red.). (2005). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2004*. Meppel: Boom.
- Elchardus, M. & Smits, W. (2003). Bedreigd, kwetsbaar en hulpeloos: onveiligheidsgevoel in Vlaanderen, 1998-2002. In: *Vlaanderen Gepeild!* (pp. 99-136). Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Planning en Statistiek.
- Elffers, H. & W. de Jong (2004). "Nee, ik voel me nooit onveilig." *Determinanten van veiligheidsgevoelens*, Werkdocument nr. 5. Leiden: Nederlands Centrum Criminaliteit en Rechtshandhaving, in opdracht van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling.

- Fijnaut, C. & I. Zaat (2003). *De sociale (on)veiligheid in Tilburg. Een kritische analyse van de problemen en een reeks aanbevelingen voor hun aanpak*. Tilburg: Gemeente Tilburg.
- Garland, D. (2001). *The culture of control; crime and social order in contemporary society*. Oxford: Oxford University Press.
- Groof, S. de (2006). Het (on)grijpbare onveiligheidsgevoel. Een exploratie van de structuur binnen het onveiligheidsconcept van mannen en vrouwen. *Tijdschrift voor Criminologie*, 48(1), 19-34.
- Helsloot, I. (2004). Fysieke veiligheid. In E.R Muller (red.). *Veiligheid: studie over inhoud, organisatie en maatregelen* (pp. 345-372). Alphen aan den Rijn: Kluwer.
- Home Office (2005). *Measurement of output and productivity for the criminal justice system and wider public order and safety. A conceptual framework for the national accounts. Online report, 19/05*. London: Home Office.
- Huisman, W. (2004). Veiligheid en regelnaleving door organisaties. In E.R Muller (red.). *Veiligheid: studie over inhoud, organisatie en maatregelen* (pp. 455-472). Alphen aan den Rijn: Kluwer.
- Huls, F. (2004). *Een poging tot een modelmatige aanpak van de statistische waarneming van het thema rechtsbescherming en veiligheid*. Voorburg: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Huls, F. (2004). *Veiligheidsrekeningen*. Voorburg: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Lissenberg, E., S. van Ruller & R. van Swaaningen (red.). (2001). *Tegen de regels. Een inleiding in de criminologie*. Nijmegen: Ars Aequi Libri.
- Lünnemann, K. (2003) *Schaarste en veiligheid: het onverzadigbare verlangen naar veiligheid*. Den Haag: RMO/Verwey-Jonker Instituut.
- McKinsey & Company (1991). *Veiligheid en politie: een beheersbare zaak*. Arnhem: Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie.
- Ministerie van Justitie en ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2002). *Naar een Veiliger Samenleving*. Den Haag.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (1999). *Integrale veiligheidsprogramma*. Den Haag.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2002). *Integrale Veiligheidsrapportage 2002*. Den Haag.
- Moolenaar, D. (2005). Kosten van criminaliteit. In: A.Th.J. Eggen & W. van der Heide (red.). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2004* (pp. 211-243). Meppel: Boom.
- Muller, E.R. (2004). Toekomst veiligheid en veiligheidszorg. In E.R. Muller (red.). *Veiligheid: studie over inhoud, organisatie en maatregelen* (pp. 779-790). Alphen aan den Rijn: Kluwer.
- Onderzoeksschool Maatschappelijke Veiligheid. *Veiligheid*. <http://www.omv.nl/Website/Dutch/publicaties/missie/veiligheid.htm>, bezocht september 2006.
- Oppelaar, J. & K. Wittebrood (2006). *Angstige burgers? De determinanten van gevoelens van onveiligheid onderzocht*. Den Haag: SCP.
- Oudhof, K. (2005). *Ontwikkeling van de speerpuntprojecten veiligheid*. Project brief. Voorburg: Centraal Bureau voor de Statistiek.

- Peper, A. (2004). Na 11 september: veiligheid als schaars goed? In E.R Muller (red.). *Veiligheid: studie over inhoud, organisatie en maatregelen* (pp. 25-58). Alphen aan den Rijn: Kluwer.
- Pleysier, S., G. Vervaeke & J. Goethals (2004). Veiligheid is een utopie. *Veiliger-wijs. Column website Onderzoeksschool Maatschappelijke Veiligheid* 4(1). <http://www.omv.nl/Website/Dutch/publicaties/Columns/Utopie.htm>, bezocht september 2006.
- Pleysier, S. & J. Deklerck (2006). Over hondepoep en hangjongeren. Een verkennend onderzoek naar overlastfenomenen in parken en groenzones. *Tijdschrift voor Veiligheid*, 5(1), 5-20.
- Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (2004). *Sociale veiligheid organiseren, naar herkenbaarheid in de publieke ruimte*. Den Haag: Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling.
- Schoot, C.R.A. van der (2006). *Organised crime prevention in the Netherlands. Exposing the effectiveness of preventive measures*. Den Haag: Boom.
- Sherman, L.W. et al. (red.). (2002). *Evidence-based crime prevention*. London: Routledge.
- Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden* (2006). 330. Den Haag: SDU uitgevers.
- Tonry, M. & D.P. Farrington (1995). Strategic approaches to crime prevention in: M. Tonry, & D.P. Farrington (red.). *Building a safer society: strategic approaches tot crime prevention*. Chicago: University of Chicago Press, 1-20.
- Torenvliet, R. & A. Akkerman (2006). *Preventiebeleid: een verkennende studie*. Werkdocument 7. Den Haag: Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling.
- Vanderveen, G.N.G. (2004). Fysieke veiligheid. In E.R Muller (red.). *Veiligheid: studie over inhoud, organisatie en maatregelen* (pp. 71-124). Alphen aan den Rijn: Kluwer.
- Vanderveen, G.N.G. (2006). *Interpreting fear, crime, risk and unsafety*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.
- Verhoeff, B.M., A.C.P. Verster & L.H. Klaassen (1988). *Naar een economische benadering van criminaliteit en veiligheidszorg*. Dordrecht: Stichting Maatschappij en Politie.
- Verwey-Jonker Instituut (2003). *Werkplan 2004*. Amsterdam: Verwey-Jonker Instituut, 48-51.
- Wittebrood, K. & M. van Beem (2004). *Sociale veiligheid vergroten door gelegenheidsbeperking: wat werkt en wat niet?*, Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau, in opdracht van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling.

Bijlagen:

Bijlage A: Definities van onderscheiden functies veiligheidszorg

Gezien de vele opmerkingen bij deze bijlage is besloten de definities voor de volgende working paper in 2007 opnieuw door te lopen.

Preventie en opsporing

Aangezien deze twee functies in de praktijk moeilijk te scheiden zijn, zijn ze in de VZR als één functie opgenomen. Er zal in een latere fase van de operationalisatie een poging worden gedaan om deze twee functies te scheiden.

Deze functie omvat het door de daarmee belaste autoriteiten opsporen, staande houden, verhoren en eventueel het inverzekeringstellen van iemand die ervan verdacht wordt een strafbaar feit te hebben gepleegd. In sommige gevallen gaat het om voorbereidingen voor het plegen van een strafbaar feit (zoals onder andere bij terrorisme). Onder deze functie worden ook gerekend het verrichten van forensisch (sporen)onderzoek en het afdoen van strafbare feiten door de opsporingsautoriteit zelf (zowel politietransacties als Halt-verwijzingen). Onder deze functie vallen uitsluitend de autoriteiten die zijn belast met de opsporing van strafbare feiten. Deze diensten kunnen worden geleverd door politie, Koninklijke Marechaussee en specifieke inspectie- en opsporingsdiensten, en gemeentelijke toezichhouders. Het OM heeft de leiding over deze activiteiten.

Preventiekosten, zoals op het gebied van de aanpak van jeugdcriminaliteit, toezicht, criminaliteit bij bedrijven en instellingen, georganiseerde criminaliteit en terrorisme behoren ook tot deze functie. Volgens de breed geaccepteerde definitie van Van Dijk & de Waard (1991) gaat het bij preventie om “alle maatregelen van burgers en particuliere instellingen en van de overheid voorzover liggende buiten de strafrechtspleging in enge zin die erop zijn gericht gedragingen die volgens de wet strafbaar zijn te voorkomen”. Net als bij veiligheid bestaat hier de neiging de grenzen van het begrip zeer ver op te rekken. In het bijzonder is het onderscheid tussen preventieve en curatieve maatregelen niet altijd helder te maken. Van curatieve handelingen gaat namelijk vaak ook een preventieve werking uit. Zo beïnvloedt de pakkans de keuzes van potentiële daders. (van der Schoot, 2006; Torenvliet & Akkerman, 2005; Deklerck, 2003; Deklerck, 1996).

Bij de keuze welke vormen van preventie in dit onderzoek op te nemen wordt de typologie zoals ontwikkeld door Van Dijk & de Waard (1991) gehanteerd. Zij gaan bij hun classificatie uit van de soort doelgroep van de maatregelen, uitgezet tegen de reikwijdte van de doelgroep. Als doelgroepen worden daders, slachtoffers en situaties onderscheiden. De reikwijdte kan zijn: algemeen, dat wil zeggen de hele populatie, een risicogroep of de groep die al bij crimineel gedrag of overlast is betrokken. Hierbij wordt vaak de indeling in primaire, secundaire en tertiaire preventie gebruikt zoals geïntroduceerd door Brantingham en Faust (1976). Dit resulteert in 9 vormen van preventie, zoals hieronder gepresenteerd in tabel x.

Tabel x. De verschillende typen van criminaliteits- en overlastpreventie

Doelgroep	Reikwijdte		
	Algemeen (primair)	Risicogroepen (secundair)	Betrokkenen (tertiair)
Daders	*	X	
Situaties	*	X	X
Slachtoffers	*	X	

*De met x gemarkeerde typen worden in de VZR als preventie opgenomen. De met * gemarkeerde typen worden deels als preventie opgenomen.*

Primaire preventie (gericht op de gehele populatie van potentiële daders en slachtoffers) met expliciete betrekking tot criminaliteit en overlast maakt deel uit van de veiligheidszorg. Van opvoeding, onderwijs en achterstandsbeleid gaat ook een preventieve werking uit, maar deze activiteiten zijn niet in de eerste plaats op criminaliteit of overlast gericht en worden daarom buiten beschouwing gelaten.

Alle vormen van secundaire preventie (gericht op risicogroepen) vallen binnen het kader van de VZR. Voorbeelden van preventie-activiteiten die gericht zijn op het voorkomen van recidive van werkelijke daders en slachtoffers (tertiaire preventie) zijn de reclassering en slachtofferhulp, en deze zijn in de VZR opgenomen onder ondersteuning.

Bij primaire situationele preventie zijn de algemene maatregelen vooral gericht op verbeteringen in het originele ontwerp. Zo zijn er wettelijke voorschriften voor beveiliging in de bouwplannen voor huizen en wordt bij auto-ontwerp rekening gehouden met eventuele inbraak. Dit geldt dus ook voor situaties waarvan de kans heel klein is dat er zich een criminele handeling of overlast zal voordoen. Deze maatregelen worden niet opgenomen. Daar waar sprake is van aanvullende maatregelen in gebieden met een verhoogd risico wordt gesproken van secundaire preventie. Bij plekken die vaak het toneel zijn van criminaliteit en overlast spreekt men van *hot spots* en maakt men gebruik van tertiaire preventie. Beide laatste vormen maken bijvoorbeeld gebruik van gelegenheidsbeperking en (electronisch) toezicht.

Onder preventie vallen dus, voor wat dit onderzoek betreft, publiciteitscampagnes met betrekking tot sociale veiligheid, de op risicogroepen gericht preventie-activiteiten en de op risicogebieden en *hot spots* gerichte situationele preventie.

Vervolging

Deze functie omvat alle activiteiten die het Openbaar Ministerie (OM) op het gebied van vervolging onderneemt. Deze activiteiten zijn de eindbeslissingen over een bij het parket ingeschreven proces-verbaal door sepot, voeging ad informandum, voeging ter berechting, transactie/schikking of overdracht aan een ander parket. Tot deze functie worden ook gerekend de activiteiten van de Reclassering in het kader van de vroeghulp aan op het politiebureau in verzekering gestelden en het basis- en vervolgonderzoek van de Kinderbescherming.

Tot deze functie worden niet gerekend:

- Opleggen van straffen door OM in het kader van de Wet OM-afdoening
- toezicht door OM op mensen die gedwongen worden opgenomen in een psychiatrische inrichting (de Wet bijzondere opname psychiatrische ziekenhuizen) (tenuitvoerlegging),
- opsporing door het OM van strafbare feiten (opsporing),
- toestemming van het OM voor lijkbezorging bij niet natuurlijke dood,
- activiteiten van het OM met betrekking tot criminaliteitspreventie en slachtofferzorg.

Berechting

Onder deze functie vallen afdoeningen door de rechtelijke organisatie. In het burgerlijk recht en het bestuursrecht gebeurt dit in de regel door het (deels) toewijzen dan wel afwijzen van een verzoekschrift of vordering. In het strafrecht gebeurt dit in de regel door schuldigverklaring, vrijspraak, ontslag van alle rechtsvervolging of een van de overige einduitspraken. Onder deze functie valt ook het opleggen van straffen door het OM in het kader van de Wet OM-afdoening

Onder deze functie worden ook hoger beroep bij het gerechtshof, Centrale Raad van Beroep, College van Beroep voor het Bedrijfsleven, Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State en cassatie bij de Hoge Raad gerekend, voor zover hun activiteiten en uitgaven betrekking hebben op sociale veiligheid. Tot deze functie worden niet gerekend:

- afdoeningen van overtredingen door de opsporingsautoriteit (zowel politietransacties als Halt-verwijzingen),
- activiteiten van de Reclassering in het kader van de voorlichting aan de rechtelijke macht met betrekking tot ondersteuning en nazorg van verdachten,
- activiteiten van de Kinderbescherming in het kader van onderzoek ten behoeve van voorlichting aan de rechter met betrekking tot ondersteuning en nazorg van verdachten.

Tenuitvoerlegging

Wanneer een uitspraak van de rechter onherroepelijk (definitief) is of een uitspraak van de rechter ten uitvoer bij voorraad wordt verklaard, kan deze ten uitvoer worden gelegd. De verantwoording voor de tenuitvoerlegging van het strafvonnis ligt bij het OM. Het OM draagt niet zelf zorg voor de feitelijke tenuitvoerlegging van sancties, maar delegeert dit aan verschillende justitiële instellingen. Deze instanties onderscheiden zich vaak niet alleen van elkaar naar aard van de te executeren sanctie (vrijheidsbenemende straffen, taakstraffen en geldboetes), maar ook naar leeftijd van de veroordeelde (minder- of meerderjarig).

Onder deze functie worden alle activiteiten op dit terrein gerekend die onder andere worden verricht door de Dienst Justitiële Inrichtingen, CJIB, Reclassering (coördinatie van en het toezicht op de uitvoering van taakstraffen van meerderjarigen), Bureau Halt (buitenjustitiële afdoeningen), Raad voor de Kinderbescherming en Bureau's Jeugdzorg. Ten slotte vallen hieronder de uitkeringen van het Bureau Schadeloosstelling vanwege onrechtmatige detentie.

Ondersteuning en nazorg van verdachten en slachtoffers

Onder deze functie vallen alle activiteiten van de Reclassering die erop gericht zijn verdachten en veroordeelden bij hun terugkeer in de maatschappij (resocialisatie) te ondersteunen. Daarnaast worden ook de activiteiten met betrekking tot slachtofferhulp, slachtofferzorg, het Schadefonds Geweldsmisdrijven en de gesubsidieerde rechtsbijstand tot deze functie gerekend. Ook activiteiten van Blijf-van-mijn-lijfhuizen en de Kindertelefoon vallen onder deze functie.

Verdachten kunnen bij in verzekeringstelling een beroep doen op de piketdienst, welke wordt gefinancierd uit de middelen voor de gesubsidieerde rechtsbijstand.

Tot deze functie worden niet gerekend:

- door verdachte/veroordeelde zelf gefinancierde rechtshulp,
- het toezicht op de uitvoering van taakstraffen voor meerderjarigen (tenuitvoerlegging),
- kosten van de uitvoering van de Wet Schuldsanering,
- schadeloosstelling wegens onrechtmatige detentie.

(Rechtskundige) dienstverlening

Deze functie omvat activiteiten van particuliere instellingen op het terrein van (rechtskundig) advies, bemiddeling, procedurele hulpverlening, psychische hulpverlening, sociale zorg, notariële vastlegging, beslaglegging, registratie, belangenbehartiging, rechtsbijstand, opsporing en slachtofferhulp

Deze activiteiten worden onder andere verricht door advocatenkantoren, rechtskundig adviesbureaus, notariskantoren, deurwaarderskantoren, octrooi-, merken- en modellenbureaus. Kosten die een (bedrijfs)huishouden aan een strafrechtelijke, bestuurlijke of civiele procedure maakt, voor zover deze betrekking hebben op sociale veiligheid, vallen onder deze functie.

Tot deze functie worden niet gerekend:

- gefinancierde rechtshulp,
- opsporingsactiviteiten door wettelijk daarmee belaste autoriteiten,
- reguliere ambulancedienstwerkzaamheden.

Schadeloosstelling

Deze functie omvat alle activiteiten die burgers en bedrijven zelf ondernemen om zich tegen fysieke schade te verzekeren. Deze uitgaven aan premies worden gecorrigeerd met door de verzekeringsmaatschappijen en het Waarborgfonds Motorverkeer uitgekeerde bedragen.

Tot deze functie worden niet gerekend:

- slachtofferhulp,
- verzekeringen van gezondheid en reisverzekeringen,
- Schadefonds Geweldsmisdrijven,
- schadeloosstelling wegens onrechtmatige detentie.

Overige functies, waaronder apparaatskosten

Deze functie bestaat uit verschillende kosten op het gebied van: huisvesting en onderhoud alsmede aanverwante kosten. Tot deze functie worden ook gerekend: administratie, beleid, scholing en opleiding, research & development, (crisis)beheer, toezicht, onderzoek, informatieverstrekking/gegevensverstrekking en voorlichting.

Bijlage B. Lijst van actoren met prioriteiten

Classificatie actoren

Overheid		Prioriteit
Ministerie van Justitie		
Directie wetgeving		A2
Rechterlijke Macht		A1
	Rechtbanken en Gerechtshoven	A1
	Hoge Raad	A1
	Overige diensten	A1
Directie Toegang Rechtsbestel	Raden voor de Rechtsbijstand	A1
	Juridische beroepsgroepen en tolken	A1
Preventieve Diensten		A1
Nederlands Forensisch Instituut		A1
Overige opsporingsinstanties		A1
Openbaar Ministerie		A1
Dienst Justitiële Inrichtingen	Sectordirectie Gevangeniswezen	A1
	Sectordirectie Justitiële Jeugdinstellingen	A1
	Sectordirectie TBS	A1
	Tijdelijke Directie Bijzondere Voorzieningen	A3
Stichting Reclassering Nederland		A1
Immigratie- en Naturalisatiedienst		A3
Centraal Justitieel Incasso Bureau		A1
Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming		A2
Schadefonds Geweldsmisdrijven		A1
Vereniging Slachtofferhulp Nederland		A1
Raad voor de Kinderbescherming		A2
Bureau's Jeugdzorg		A2
HALT Nederland		A1
Overige jeugdzorg		A2
Inspectie voor de Sanctietoepassing	Vanaf 2005	A1
College bescherming persoonsgegevens		A2
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties		
Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst		A1
Politie	Politieregio's	A1
	Korps Landelijke Politiediensten	A1
	Overige landelijke politiediensten	A1
Uitgaven aan Partners in Veiligheid		A2
Inspectie Openbare Orde en Veiligheid		A1
Overig uitgaven		A2
Ministerie van Defensie		
Kustwacht Nederland		A2
Explosieven opruiming		A2
Koninklijke Marechaussee		A2

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport		
Inspectie Jeugdzorg		A3
Ministerie van Economische Zaken		
Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit		A3
Nederlandse Mededingingsautoriteit		A2
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid		
Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst		A1
Ministerie van Financiën		
Financiële Inlichtingen- en Opsporingsdienst / Economische Controledienst		A1
De Nederlandse Bank		A2
Douane		A2
Autoriteit Financiële Markten		A2
Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer		
Inlichtingen- en Opsporingsdienst		A2
Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselkwaliteit		
Algemene Inspectiedienst		A2
Provincie		A2
Gemeente		A2

Financiële instellingen		
Verzekeringsmaatschappijen (Diefstalverzekeringen, Inbraakverzekeringen, Brandverzekeringen, Rechtsbijstandverzekeringen en Inboedel-verzekeringen,)		B2
Waarborgfonds Motorverkeer		B2
Niet-financiële vennootschappen		
Particuliere beveiligings- en opsporingsdiensten	Opsporingsdiensten	B2
	Privé-detectives	B2
	Alarmcentrales	B1
	Beveiligingsadviesbureaus	B1
	Beveiligingsdiensten	B1
	Bewakingsdiensten	B1
	Brandwachten	B3
	(Toegangs)controlediensten	B1
	Geld- en Waardetransportondernemingen	B1
	Meldkamers	B2
	Nachtveiligheidsdiensten	B2
	Portiersdiensten	B2
	Particuliere recherchebureaus	B2
	Winkeldetectives	B1
Rechtskundige dienstverlening	Advocatenkantoren	B2
	Rechtskundig Adviesbureaus	B2
	Schadebemiddelings- en expertisebureaus	B3
	Forensisch onderzoeks en adviesbureaus	B2
	Notariskantoren	B2
	(Gerechts)deurwaarderskantoren	B2
	Octrooi- merken- en modellenbureaus	B2
	Stichtingen rechtsbijstand	B2
	Wetswinkels	B2
Instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens		
	Blijf-van-mijn-lijfhuizen	B1
	Kindertelefoon	B2
Huishoudens		
	zelfstandige particuliere beveiligings- en opsporingsdiensten	C2
	Zelfstandige rechtskundige dienstverlening	C2

Bijlage C: De expertgroep Veiligheidszorgrekeningen

Huidige leden:

Dr. F. Bos, wetenschappelijk medewerker, Centraal Planbureau

Mevr. Drs. R. Boswinkel, beleidsmedewerker bij de Dienst Financieel-Economische Zaken van het ministerie van Justitie

Drs. L. Gunther Moor, directeur Stichting Maatschappij Veiligheid en Politie en universitair hoofddocent aan de Katholieke Universiteit Nijmegen

Drs. A.W.M. van der Heijden, Parket-Generaal

Drs. P. Holle, beleidsmedewerker bij ministerie van BZK

Mevr. Dr. D. Moolenaar, onderzoeker WODC/SIBa

Drs. M. Schreuder, beleidsmedewerker bij het programmabureau ‘Naar een veiliger samenleving’

Mevr. Dr. K. Wittebrood, onderzoeker Sociaal Cultureel Planbureau

Voormalige leden:

Drs. B. Berghuis, beleidsadviseur bij stafbureau Parket-Generaal van het OM

Drs. R. Flos, beleidsmedewerker bij ministerie van BZK

Drs. B. Vollaard, onderzoeker CPB